

ger om et salg på en auktion i 1950erne, og dermed findes også mulighed for et katalog med relevante specifikationer. Det er således slet ikke umuligt, at man kan få opklaret, hvem der – engang mellem 1829 og 1842 – malede Andreas Marschall i vest og frakke med Dannebrogskors.

Omslag og typografi er tilrettelagt af Erik Ellegaard Frederiksen, og det umiddelbare indtryk, når man tager bogen i hånden, er særdeles sympatisk. Jeg skal i øvrigt ikke begive mig ind på bogæstetiske betragtninger, men blot nævne et par forhold, som kan distrahere den, der til stadighed skal benytte DFMs arbejde som opslagsværk, noget der navnlig vil gøre sig gældende for hoveddelen med de biografiske oplysninger. Trods al mulig omtanke med hensyn til at tydeliggøre de mange underrubrikker ved marginal-tekster er de enkelte opslag ikke synderlig overskuelige. Der er for megen trængsel på siderne, hvilket jo nok skyldes, at opgaven har været underlagt et diktat af hensyn til økonomien. Man har derfor måttet afstå fra en simpel løsning, som ville have lettet overblikket, nemlig større (og ensartet!) afstand mellem behandlingen af de egentlige byggere og en dertil afpasset frilæggelse af underrubrikkerne. Pagineringen holder underkant med brødteksten og kommer et par gange i faretruende nærhed af marginal-rubrikkerne. Direkte upraktisk er det i en håndbog som den foreliggende, at man har placeret højresidernes paginering til venstre, ind mod ryggen.

DFMs bog om danske instrumentbyggere er ikke – og kan ifølge sit erklærede formål ikke være – præget af vurderinger og konklusioner på et overordnet plan. Men bogen er spændende i den forstand, at dens utrolig mange og nye oplysninger vil virke igangsættende på læseren. Anmeldelsen har givet et par eksempler på, hvad det i praksis kan betyde. Fremfor alt er der tale om en håndbog, der vil være obligatorisk på musikfaglige biblioteker i de nordiske lande, og desuden råber den højt på sin efterfølger om danske instrumentbyggere efter 1850. Men i virkeligheden vil DFM måske kunne udrette endnu mere ved at tage sig specielt af dansk klaverbygning i en tilsvarende periode. Man må under alle omstændigheder håbe på, at hun får mulighed for at arbejde videre med arkivalske studier inden for danske tilvirkning af musikinstrumenter.

Mette Müller

Musikalske Begreber. En ordbog af Søren Sørensen, John Christiansen, Bo Marschner, Finn Slumstrup. G. E. C. Gad, København 1983

Med *Musikalske Begreber* (225 sider) har G. E. C. Gads Forlag fulgt sit musikleksikon op med et lille musikalsk realleksikon.

Forfatterne definerer i forordet *begreb* som »en abstrakt forestilling, og musikalske begreber omfatter således den ikke håndgribelige forestillingsverden, der er udviklet inden for musikken, inden for alle musikarter fra de første kendte musikytringer og til de mange i de seneste tider nyopståede begreber, her med særligt henblik på dem, der er relevante for vore kulturelle breddegrader«. Der er således ikke medtaget artikler om komponister, musikere og andre personer, hvilket er helt på linie med andre musikalske realleksika. Men heller ikke musikinstrumenter er medtaget, hvilket er mindre almindeligt, men forsåvidt logisk nok ud fra forfatternes definition af et musikalsk begreb.

Musikalske Begreber omfatter i alt knap 1500 artikler af hvilke langt hovedparten er på mindre end 1/3 spalte. De ret få større artikler (mere end 2 spalter) omhandler mestendels genrer og former (*Arie, Balletmusik, Folkemusik, Fuga, Gregoriansk sang, Koncert, Kirkemusik, Madrigal, Motet, Opera, Oratorium, Passion, Sonate, Sonateform, Symfoni, Variation*). Af øvrige større artikler er en del om almene musikteoretiske begreber (*Dissonans, Flerstemmighed, Form, Harmonilære, Kadence, Notation, Pythagoræisk tonesystem, Seriel musik, Stil, Tonalitet*). Endelig er der et par større epoke-artikler (*Barok, Romantik*) og oversigtsartikler om *Musikpædagogik, Musiksociologi* og *Musikvidenskab*. Den eneste større artikel inden for den rytmiske musiks område er *Jazz-orkester*.

Et forhold, der springer i øjnene, er, at der er vandtætte skodder mellem den rytmiske musiks områder og det traditionelle kunstmusik-område. Dette har sin helt naturlige forklaring i forfattergruppens sammensætning og afspejler i høj grad den øjeblikkelige tingenes tilstand i forholdet mellem de to store områder, musiklivet i dag er opdelt i. Man kunne dog have ønsket sig, at man, især i de mere generelle artikler, havde ladet skinne igennem, at de to musikalske områder trods alle forskelligheder har meget tilfælles. Således kunne artiklen om *Harmonik* udmærket have haft afsnit om, eller blot henvisninger til, *Blues-harmonik, Jazz-harmonik* etc. Også form-begrebet burde kunne behandles i en fælles artikel. Det eneste sted en beskeden koordination har fundet sted (så vidt jeg har observeret) er i artiklen *Notation*, der har en henvisning til *Becifring*.

Forfatterne anfører i forordet, at der uundgåeligt vil være overlapninger og gentagelser i forhold til *Gads Musikleksikon*. Disse overlapninger omfatter faktisk majoriteten af opslagsordene i *Musikalske Begreber*. For de kortere artiklers vedkommende er der, naturligt nok, også i høj grad tale om indholdsmæssigt sammenfald. De større artikler er derimod helt selvstændige og er i det store og hele mere pædagogisk anlagt og fagligt »up to date« end de tilsvarende i *Gads Musikleksikon*.

Det er vanskeligt at finde en fællesnævner for de »nye« opslagsord, der er med i *Musikalske Begreber*, men som ikke findes i *Gads Musikleksikon*. Et enkelt område synes dog bevidst at være blevet trukket frem, nemlig *Jazz-rock*-området med en lang række detail-tekniske termer, ofte af slangagtigt tilsnit.

Som en slags erstatning for, eller formidling til personleksikalske oplysninger er *Musikalske Begreber* forsynet med en meget nyttig navneliste over komponister, teoretikere, udøvende kunstnere, ensembler m.fl., som er omtalt i de enkelte artikler.

Musikalske Begreber henvender sig ikke til musikforskere, og for så vidt heller ikke til andre musik-fagfolk, for hvem *MGG* og *The New Grove* er de uundværlige opslagsværker, men derimod vil den »der i mere koncentreret form vil vide besked om musikkens store og små, alment brugte eller sjældent brugte begreber. Det er i prøven på opfyldelse af dette behov, hvor mange af de nye begreber her er defineret leksikonmæssigt for første gang, at nærværende værk søger sin berettigelse« (citater fra forordet). Allerede bogens nuværende popularitet viser, at denne berettigelse i høj grad er til stede.

Finn Egeland Hansen

INFORMATION

På Selskabets generalforsamling den 12. april 1983 genvalgte Ole Nørlyng, Ole Kongsted og Bo Marschner til bestyrelsen, der således er uændret i sin sammensætning.

Foredrag holdt i Dansk Selskab for Musikforskning, dec. 1982–1983:

1982:

3. dec.: Bengt Johnsson: Katalansk tasteinstrumentmusik i 1700-tallet.

1983:

24. feb.: Jens Bonderup: Om St. Martial-polyfonien.

12. april: Jane Mink Rossen: Om traditionel musik fra Stillehavsoen Bellona – Polynesian Dances at Bellona (Mungiki).

17. maj: Henrik Glahn samt en række studerende fra Musikvidenskabeligt Institut, KU: Om arbejdet med Melchior Borchgrevincks to madrigalsamlinger *Giardino novo*. Musikalsk medvirken ved renæssancekvintetten »Con Fusa«.

25. maj: Andrew McCredie, Adelaide, South Australia: Percy Grainger's Attitude to Musicology and Music Education – an Ambivalent Position on the Revival and Performance Practice of Early Music.

7. nov.: Frank Schneider, Berlin, DDR: Zur Methodologie der Musikgeschichtsschreibung für das 20. Jahrhundert.

1. dec.: Joseph Szövérfy, Budapest: A Hidden Corner of Cultural History: Medieval Latin Hymnody.